

V.a Jaak Aab
Rahandusministeerium

16.02.2020

Arvamus eelnõule Riigihalduse ministri 9. märtsi 2018. a määruse nr 15 „Kohaliku omaalgatuse programm” muutmise

Vabaühenduste Liit toetab Siseministeeriumi esitatud ettepanekuid ja põhjendame osasid ka uuesti.

Läbivalt jääb arusaamatuks, miks 2019 suvel ministeeriumi enda välja pakutud teised ideed peamiselt bürokraatiat vähendada eelnõusse ei jõudnud, sest taotlejate huvides ei saa kindlasti olla nõnda suure bürokraatia säilimine, ammugi nõnda väikeste toetussummade juures taotleja kohta. Samuti ei tohiks halduskoormust kõrgel hoida vaid suvel kõlanud põhjendusil, et taotlejad või menetlejad on niimoodi harjunud (menetlejad ei ole ju poliitikakujundajad).

1. Ehkki määrus ei kohusta esitama kulu- ega maksedokumente, on koos aruandevormiga kehtestatud siiski nõue esitada kontoväljavõtte, mille alusel kontrollitakse kõikide kulude tasumist.

Esiteks ei ole kontoväljavõtte lausnõudmine õiguspärane, sest aruandevormiga ei saa kehtestada kohustusi, mida pole määruses. § 14 lg 4 p 5 näeb ette, et kulud peavad olema tõendatud, ent mitte kohustust dokumentid koos aruandega esitada. Liati sätestab § 21 lg 3 selgesõnaliselt, et kulusid tõendavate dokumentide esitamist aruandega ei nõuta.

Kontoväljavõtte lauskontroll ei ole töömahu mõttes kuidagi mõistlik, sest on koormav nii toetuse saajale kui eriti kontrollijatele. Finantskontrolli puhul võiks välja töötada valimi meetodika, ja küsides algdokumente või maksekorraldusi vaid näiteks riskidest lähtuval printsiipidel, pisteliselt vms. KOPi toetussummad on kõigist riigi programmidest ühed väikseimad, ent aruandlusega kaasnev bürokraatia on jällegi üks suuremaid – see ei ole proportsionaalne ega avalike vahendite säästlik kasutamine, mille eest rahandusministeerium just seisma peaks.

Neid vastuolusid määruses ja asjatut bürokraatiat praegune eelnõu taas ei kõrvalda. Kui, nagu kuulda on, plaanite määruseväliselt siiski tõlgenduspraktikas nõudeid ja vormi muuta, siis toetame seda igati. Ühtlasi, kui maksmise lauskontrolli ei tehta, saab loobuda aruandes maksekorralduse kuupäeva tulbast.

2. Paragrahv 20 lg 4 soovitanud tõsta või üldse loobuda 10% piiri, sest praktikas tähendab see, et isegi saja või paarisaja euro suuruseid muudatusi ei pruugi saada eelarves teha ilma menetluseta maros. Paarsada eurot on väga väike raha, et seda reguleerima peaks.
3. Oleme samas vaimus soovitanud varemgi kulugruppidest ja abikõlblike kulude loetelust üldse loobuda ja kontrollida üksnes tulemuse saavutamist, mitte nii pisikesi summasid nagu 2500-4000 eurot taotluse kohta.
4. Samuti pole loogiline ega rahastuspraktikatele vastav, et abikõlbmatuid kulusid võib teha omafinantseeringust: kulu kas on vajalik eesmärgi saavutamiseks või mitte, ja kaasrahastusele kehtivad pea alati täpselt samad nõuded kui toetuse kasutamisele.

5. Paragrahvi 20 lõike 3 punkt 2 uues tekstis on kirjaviga eelviimases sõnas liiku -- liiki.
6. Paragrahvi 24 lõige 1 punkt 3 uus sõnastus mitte vaid ei viita § 20 lõikele 4, vaid kordab seda jätkuvalt. Nii kordab ka § 24 lg 2 p 7 sisu, mis oli juba § 20. Samasisuline säte võiks määruses esineda selguse huvides ühe korra ja ühes kohas. Ka üldkulude suurendamise keeld esineb teises kohas, aga sedakorda § 21 lg 5.

Viimases lõigus toodud näiteid on määruses veel ja veel, millele oleme tulutult tähelepanu juhtinud nii 2017 detsembris kui ka 2019 septembris, aga ka tänava ei jõua nüüd nii palju enam eelnoõ ilmselt muuta, sest 1. märtsil tuleks voor välja kuulutada.

Ikkagi kordame, tulevikulegi mõeldes, et kogu määrus ei ole loogiliselt struktureeritud, sama sisu on eri kohtades laiali, juriidiliselt ja sisuliselt ebatäpselt sõnastatud, nõuded on paljude viitamiste tõttu raskesti mõistetavad ja määrus vajaks otsast peale uuesti kirjutamist.

Kogenud taotlejad saavad kindlasti edasigi hakkama, ent tekib ka uusi taotlejaid, kes ei pruugi oma kohustustest ja õigustest aru saada keerulise teksti tõttu. Samuti sisaldab määrus ohtralt sätteid, mis ei reguleeri õieti kellegi õigusi ega kohustusi, või mida lihtsalt ei sätestata õigusaktides (nt et koostatakse pressiteade või korraldatakse koolitus).

Lugupidamisega

Kai Klandorf

juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)

Alari Rammo, alari@heakodanik.ee